

Brev hjemmefra - 3/21

Medlemsblad for Norsk utvandremuseums venner

I ventehallen på Ellis Island

Innhold

Side 2 Info om foreningen

Side 3 Lederen har ordet

Side 4 Aktiviteter 2021

Side 6 De første breva

Side 8 Spøkelsesbyen Hamar ved
Devils Lake

Side 13 Drømmen om Amerika

Side 15 Om Even Paulsen Røhne fra
Romedal

Side 18 Fra årsmøtet i FNM 3-5.sept .

Side 20 Siste sida. Aktivitetskalender

Norsk utvandremuseums venner kontakt info

Adresse:

Ingrid Semmingsens veg 10
2312 Ottestad

Org.nummer: 921 202 830**Bank:** 1800 13 44818**Vipps:** 573823**Spørsmål til foreningen rettes til:**

aotfred@icloud.com - 908 53 542

Redaksjon "Brev hjemmefra" – kontakt:

hesjaren@online.no - 920 83 289

Hjemmeside: www.numv.no**Bli medlem i venneforeningen:**

Vipps på nr.: 573823

Facebook: Utvandremuseets venner

Merk innbetalingen med navn, telf.nr. og epost. Eller til bank med samme opplysninge

Medlemskontingenten er kr 250 pr. år

Styret - 16.03.21

Leder:	Alex Fredsvik	908 53 542	aotfred@icloud.com
Nestleder:	Odd Hemma	909 31 247	ohemma@online.no
Kasserer:	Randi Løbakk	986 92 999	randilobakk@gmail.com
Sekretær:	Ola Syverinsen	959 81 385	osyverin@gmail.com
Styremedl:	Inger J. Kristoffersen	474 19 896	ijkristo@online.no
Styremedl:	Marith C Bertinussen	993 58 405	marberti@online.no
Styremedl:	Nancy Louise Coleman	924 22 456	tootch@gmail.com

Revisor: Bogdan Jankov

Valgkomite: Odd Hemma og Einar Volla

Representasjon styret i Stiftelsen Norsk utvandremuseum og forskningssenter:

Representant: Leder

Representasjon til årsmøtet i Forbundet Norske Museumsvenner (FNM):

Representant: Leder

Vararepresentant: Nestleder

Redaksjonskomiteen:

Erling Hesjadalen, Ola Syverinsen og Inger Johanne Kristoffersen

Styret oppfordrer alle til å verve medlemmer til venneforeningen – vi ønsker oss flere medlemmer til å delta i våre aktiviteter i samarbeid med museet fremover.

Innmelding kan gjøres ved å sende en epost til: leder@numv.no - sette inn

kr 250,- på konto: **1800 13 44818** - På VIPPS #573823.

Husk å oppgi navn, telefon og telefonnummer i meldingsfeltet.

Lederen har ordet

Kjære medlemmer

Høstmørket senker seg stille over oss, men det «lysner i stille grender» - pandemien er på retur og Norge åpner opp igjen og vi får hverdagen tilbake. Imidlertid, den skaper fortsatt etterdønninger med tanke på møtevirksomhet ol.

29. september planlegges det hel dagsmøte på Norsk Utvandrer museum med deltagere fra nært og fjernt. Intensjonen med møtet er å heve blikket mot jubiléet i 2025. Mange brikker må på plass med aktiviteter o.l. både lokalt og i resten av landet. Skal en lykkes med et godt jubileum så tror jeg at det er viktig å skape mange delaktiviteter frem mot 2025 i hele landet.

En slik aktivitet for venneforeningen er å belyse livet til Ida Jensen Hansen fra Ringsaker som reiste til USA og etablerte bladet «Kvinden og hjemmet». Vi hadde lenge håpet på at Muséet kunne stille med prosjektledelse, men de måtte dessverre melde pass grunnet kapasitetsproblemer. Det ble en skuffelse for oss, men vi jobber nå med alternative løsninger og jeg antar at vi i «julenummeret» vårt kan si noe mer om dette prosjektet.

Og så har vi fått inn en fast skribent fra Kvinesdal. Dag Henriksbø som har skrevet mange artikler for tidsskriftet Norsk Filatelistisk Tidsskrift vedr norske poststeder i USA. Visste dere at det finnes/fantes over 700 steder i

USA som enten har norsk navn, norsk amerikanisert navn eller amerikansk navn, men etablert av nordmenn. Denne gangen har vi fått tilsendt en artikkel om spøkelsesbyen Hamar ved Devils lake.

Til slutt vil jeg oppfordre alle medlemmer til å prøve å verve nye medlemmer. Dessverre går medlemstallet ned, og skal vi overleve som forening så er vi avhengig av en viss medlemsmasse.

Da gjenstår det å ønske alle en god høst og obs – norsk frukt er på sitt beste nå!

Ottestad 19.09.2021

Alex

Aktiviteter ved Norsk utvandremuseum 2021

HØST-SESONGEN

Slektsforskning

Vi har gjenopptatt våre «kontordager» på museet tirsdager kl. 11.00 da vi hjelper folk med slektsforskning. Dersom ingen søker hjelp, har museet prosjekt de trenger vår hjelp til, og vi får interessante oppgaver. Vi oppfordrer våre medlemmer til å komme innom.

Medlemsmøte

Torsdag 14. oktober kl. 18.00

Tema: DNA i slektsforskning

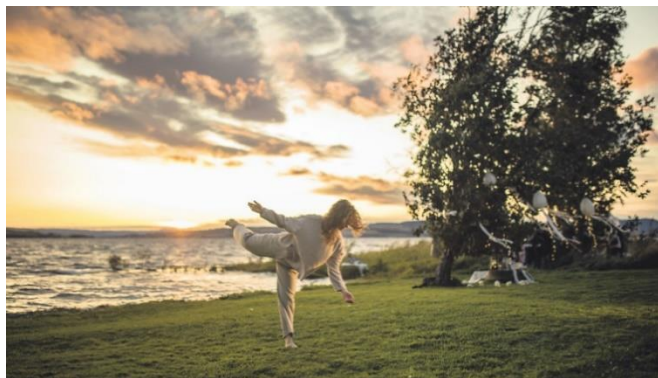
v/Frode Myrheim

Mange slektsforskere tar DNA- test, men det kan være vanskelig å finne ut hva disse testene kan fortelle oss. Vi håper Frode kan lære oss noe om dette.

(Inngangspenger/kaffepenger kr. 50,-)

Andre aktiviteter

Dans på stien

2. oktober 2021 arrangeres igjen «Dans på stien». Det er en vandring langs Ottestad-

stien med kulturelle innslag som har hatt stor oppslutning tidligere år.

Billett bestilling i forkant. Alle besøkende blir registrerte.

50 pers. om gangen

Forestilling hvert kvarter

- Starter 19:00- siste: 21:30
- Forstilling ferdig 22:15

Til dette arrangementet trenger museet hjelp fra frivillige, fortrinnsvis til rydding, både i forkant og etterkant,

Museet er åpent i høstferien

I uke 41 altså 11-15. oktober er museet åpent kl.12.00-14.00 med muligheter til å kunne se utstillingene «**Opphavstegn**», «**Se hvordan vi lever**» (omtalt i 21/2) og «**Seppala og Togo**», og selvsagt få en omvisning i museet.

Se hvordan vi lever

Opphavstegn

Halloween

Den 31. oktober feires Halloween med åpne hus.

Til dette arrangementet trenger museet hjelp fra frivillige til å bemanne husene.

De første breva

Av Erling Hesjadalen

Norsk Utvandremuseums Venner ble stiftet i 1990, to år etter at museet ble skilt ut som et eget selvstendig riksdekkende museum under navnet Norsk Utvandremuseum med adresse Hamar. «De midler vi skaffer til veie skal blant annet brukes til investeringer og større innkjøp som vil høyne museets attraksjonsverdi.»

Dette stod å lese i en pamflett som ble brukt ved rekruttering av nye medlemmer helt i starten. Medlemskapet kostet på den tiden 100 kr. året. ...«Nå må alle gode krefter settes inn i arbeidet med å skaffe Norge det best mulige minnesmerke over de som dro ut. Da er du med på å støtte en verdifull kulturell institusjon med store utviklingsmuligheter. Hjertelig velkommen!» Slik avsluttet tidligere styreleder Svein O. Gundersen dette skrivet.

Samme år som venneforeningen ble stiftet, og de første medlemmene ble innmeldt og registrert, begynte museet å sende ut

medlemsbladet. De kalte det kort og godt «Newsletter». Redaktøren var den nytilsatte bestyreren Knut Djupedal, som også fungerte som venneforeningens sekretær en kort periode. Utgivelsene var fullfinansiert av museet den gang, og bladet kom ut flere ganger i året. Men i året 1992 rakk det kun en utgivelse, ganske sent på året. Dette skyldtes manglede midler til utgivelsen. «Newsletter» var nemlig blitt et litt påkostet blad allerede da. Utgaven i 92 bestod av 8 sider A4 format, trykket på A3 format på begge sider, brettet og stiftet. Produksjonen sørget Falch Hamar (tidl. Morbech Trykkeri) for. De eneste annonseinntektene den gang sørget selve trykkeriet for, samt Viktoria Hotel, Norsk Tipping og Astoria Blomsterforretning.

Museet innså da at skulle medlemmene få kurante opplysninger om det som skjedde på museet, måtte de få ned omkostningene med produksjonen. Den neste utgivelsen (93-1) kom derfor i kun 4 sider A5-format.

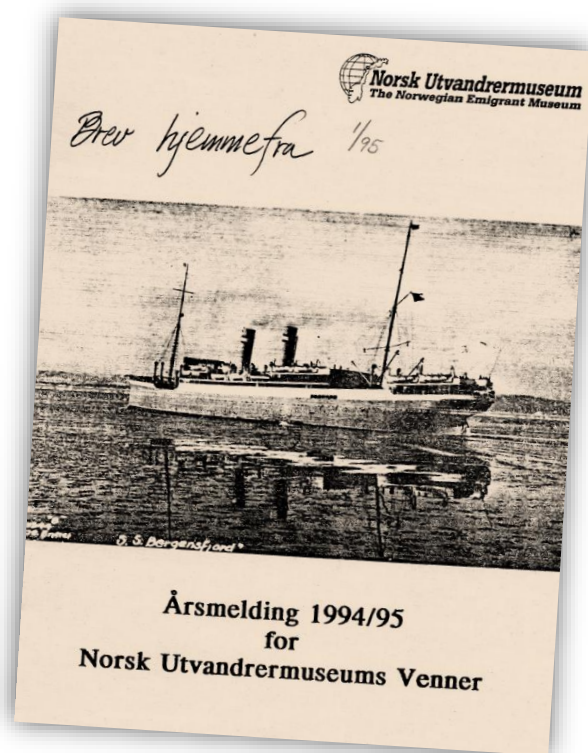
Det var et A4-ark skrevet på begge sider og brettet på midten. De midlene som ble spart inn her, skulle i stedet gå til utgivelsen av en årbok, «Migranten». Og medlemsbladet endret samtidig navnet til «Brev hjemmefra». Alt ble skrevet med kun én type font og størrelse. Stort enklere kunne det ikke bli. Kun ett bilde ble satt inn i teksten, som så vidt «overlevde» kopieringen på printeren den gang. Et bilde av «Oak Ridge Lutheran Church», som den gang fortsatt stod på sin grunnmur i Wisconsin, og flyttingen da bare lå på planleggingsstadiet. Pengeinnsamlingen til flyttingen var bare så vidt kommet i gang.

Vi hopper fram til 1995. Jeg ble valgt til ny leder for venneforeningen den 24.mai, og et par uker senere ble hele Innlandet rammet av flommen, eller «Vesleofsen» som den også ble kalt. Museumsbygningene på Koigen ble oversømmet, og Djupedal måtte tjøre fast bygningene så de ikke fløt avgårde. Han så seg derfor nødt til å innkalle styret i museet til styremøte. Styret måtte ta en avgjørelse om hvorvidt museet fortsatt skulle bli på Koigen, eller flytte. I forkant av dette hadde jeg et møte med Knut Djupedal, og vi drøftet hva museet burde gjøre videre. Vi dro rundt og så på forskjellige alternative tomter.

På kontoret etterpå satt vi og snakket litt løst om ditt og datt, og da fikk jeg overrakt et nummer av Brev hjemmefra. Knut spurte meg om venneforeningen kunne være behjelpelig med å gi ut bladet. Han visste da at jeg hadde vært redaktør for

avisa til Sons of Norway Hamar lodge i noen år alt, og hadde lest seg opp litt der. Jeg bladde litt i avisa (et A4-ark som var brettet til A5-format) før jeg svarte, at det første vi i så fall kom til å gjøre noe med, var å lage en egen logo for avisa. Så kom vi etter hvert fram til at et "brev" måtte ha en logo som så ut som et håndskrevet navn. Jeg lagde et par utkast på et papirark og viste fram til Knut, men han var ikke fornøyd. Han fant fram en svart tusj og skrev ned "Brev hjemmefra" og rakte meg: "Sånn skal det se ut, dette ser mer ut som håndskrift".

Og sånn ble det. Knut's egen håndskrift. Denne logoen fulgte avisa siden, bare med mindre endringer. Hver gang logoen skulle ned på et nytt brev, måtte den kopieres og tilføyes med nytt tall for utgivelse bak.

1.utgave av «Brev hjemmefra». Slik så logoen ut fra starten i 1995.

Sånn holdt vi på, helt fram til utgave 19-2. Da skjedde det store hamskiftet. Produksjonen av Brevet gikk over i en ny fase, med nytt redigeringsverktøy, ny mal. Dermed forsvant den gamle logoen. Men her må vi selvfølgelig godta at i en moderne avisproduksjon er slikt "håndarbeid" vanskelig å få til. Det blir altfor tungvint.

Min aller første umiddelbare tanke var fylt med litt vemodighet. Akk-jaja, da var logoen med håndskriften plutselig historie. Den neste tanken var at beretningen om logoen måtte få en liten plass i historien om museet. Så derfor ble altså denne artikkelen til.

Men det er også noe symbolsk med dette skiftet. Mye ble forandret i 2019. Ola Aas

ble ny leder av venneforeningen, omtrent samtidig som Terje tok over etter Knut som leder av museet. Da er det vel sånn at når en skipper forlater skuta og en annen tar over, da stakes det ut en ny kurs. Dessverre fikk ikke Ola bli med som leder så lenge, men han rakk å skape endringer i ledelsen mens han levde, dessuten en ny medlemsavis og hjemmeside.

Vi har nettopp lagt tre tiår bak oss i venneforeningen, og et nytt tiår er påbegynt og ligger foran oss med et nytt styre og ny Brev hjemmefra-redaksjon. Det eneste som ikke er forandret er tilhørigheten til museet på Åkershagan.

Hilsen «gamle-redaktøren

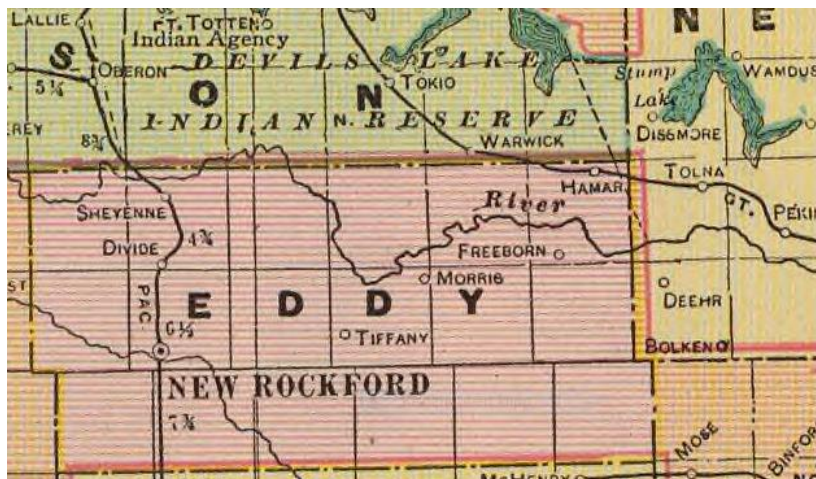

Spøkelsesbyen Hamar ved Devils Lake

Av Dag Henriksbø

Devils Lake i Nord Dakota -

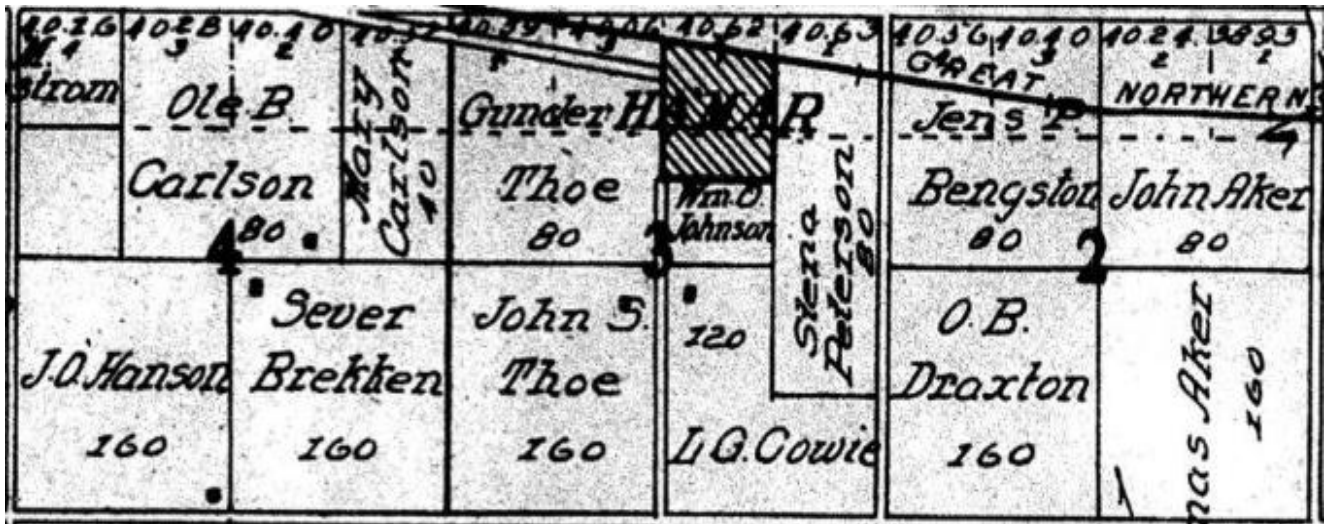
Eddy County (rosa skravert - Kart fra 1909).

I 1870-årene begynte norske innvandrere å ankomme Nord-Dakota på jakt etter gratis jordbruksland, i henhold til Homestead Act som ble vedtatt i 1862. Mange var kommet for sent til de fruktbare områdene i Red River Valley og fortsatte ferden inn i Nord-Dakota. På slettene ved den store innsjøen Devils Lake fant mange det de lette etter.

En av disse pionerene var Erland Christofferson som ankom med sin familie i 1882. Han ble født 25. juli 1841 på Ødegaarden, Lesja herad i Kristians amt (fra 1919 Oppland fylke). Foreldrene var Christopher Erlandsen og Aase Olsdatter. Erland utvandret til Amerika 1870, trolig via Canada. Han ble 22. desember 1872 gift med Elizabeth Syversdatter, født 25. mars 1846 i Lesja herad. De bodde flere år i Ceresco Township, Blue Earth County, Minnesota og fikk der fem barn. Tre av dem døde som nyfødte.

Erland Christofferson tok jordbruksland sørøst for innsjøen Devils Lake i Odessa Township, Ramsey County. Farmen lå i grenseområdet mot Benson County, Eddy County og Nelson County. Erland var i tillegg til farmer også aktiv i utviklingen av lokalsamfunnet, blant annet som medlem av skolestyret i Odessa Township. Den 14. april 1905 ble Odessa post office opprettet i Benson County med Erland Christofferson som postmester. Det var lokalisert på farmen hans. Området som omfattet Odessa Township hadde ved en grenseendring i 1890 blitt overført til Benson County og grenset i sør mot Freeborn Township i Eddy County.

Freeborn Township fikk navnet sitt fra Freeborn County, Minnesota, hvor noen av de tidlige pionerene kom fra, blant annet flere norske familier som tok land i den sørlige delen i 1881-83. Det meste av den nordlige delen av Freeborn

Kart (utsnitt) 1910 over Freeborn Township.

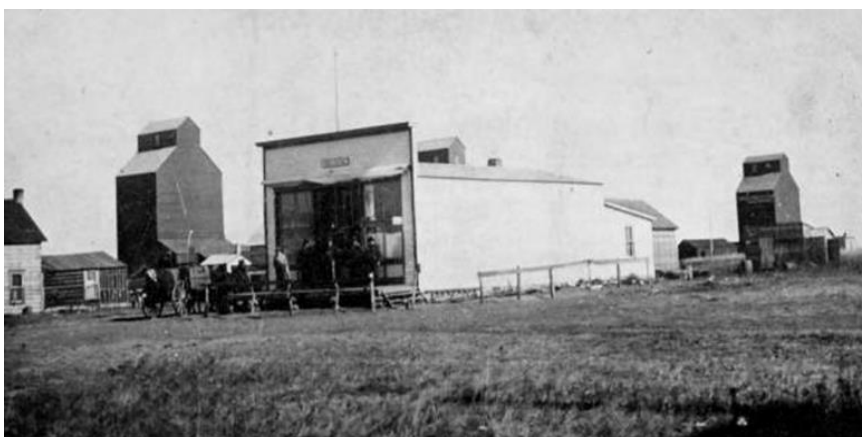
Township er inkludert i Devils Lake Sioux Indian Reservation og det ble av den grunn ikke åpnet for bosetting der før i 1904. Ettersom Great Northern Railroad skulle legge en jernbanelinje gjennom den nordlige delen av Freeborn Township ble det i 1905 påbegynt etablering av et tettsted og stasjon for jernbanen. Den første bygningen på stedet var en landhandel oppført av Erland Christofferson.

Christofferson søkte om overføring av Odessa post office til landhandelen hans, men med navnet Hamar post office, oppkalt etter kjøpstaden Hamar i

Hedemarkens amt som i 1864 ble gjort til stiftamt med sete i Hamar for Hedemarkens og Kristians amter.

Navneendringen ble godkjent av postmyndighetene og Hamar post office ble opprettet 18. august 1906 med Erland Christofferson som postmester.

Det samme året, 1906, ankom jernbanen gjennom Hamar og både jernbanestasjonen og det framvoksende tettstedet fikk navnet Hamar. Clarence C. Bru-deseth, født 1889 i Nord-Dakota av norske innvandrere foreldre, overtok som postmester 13. mars 1917. Den 31. januar 1974 ble Hamar post office nedlagt og etablert 1. februar 1974 som Community Post Office (CPO), underlagt og administrert av postmesteren i Tolna post office, Nelson County. Hamar CPO ble avviklet 1. januar 1983.

Bildet viser Christofferson Store som var den første butikken og postkontor i Hamar.

Før Hamar post office ble opprettet ble post fraktet av Clyde Gillett fra New Rockford post office til Freeborn post office, opprettet 6.10.1890. Freeborn post office ble nedlagt 30.6.1908 med deretter RFD fra Hamar post office, med Gillett som landpostbud (route 1).

Erland Christofferson døde 17. mai 1919 og Elizabeth S. Christofferson 9. mai 1921. De er begge gravlagt på Odessa Cemetery, Benson County.

Hamar hadde sin største befolkning i 1920 med 150. Tettstedet hadde i tillegg til kolonialhandel og postkontor også jernvarehandel, redskapsbutikk,

Postkort avstemplet Hamar, ND 22/3-1909 med Doane, type 3, nr 1. Stempelet er kjent brukt fra 05.09.1908 til 02.07.1912. Porto for postkort innenlands var 1 cent fra 1.5.1898 til 1.11.1917. 2 cents frimerke er trolig brukt fordi avsender ikke hadde 1 cent frimerke for hånden.

trelasthandel, kornsilo, bank, restaurant, alkoholutsalg, smed, hotell, meieri, jernbanedepot, samfunnshus, leiestall, begravesbyra, slakter, Hamar School (fra 1907) og kirke (fra 1929).

Framtiden for lokalsamfunnet Hamar så lys ut, men så kom tilbakegangen som for

så mange andre tettsteder og lokalsamfunn i Nord-Dakota. Befolkningen ble gradvis redusert og var under 100 etter 2. verdenskrig. Den videregående skolen ble avviklet i 1943 og grunnskolen (grade school) i 1958.

Bildet viser Hamar Lutheran Church. Den ble oppført i Odessa, Ramsey County i 1904. I 1929 ble den flyttet 13 km sørover til tettstedet Hamar. Kirken ble igjen flyttet i 1976 til byen Warwick i Benson County. Endelig ble den i 1993 flyttet til det "norske" tettstedet Kragnes i Clay County, Minnesota, hvor den står i dag.

Hamar Bar var tidligere Hamar lumber yard.

Hamar er i dag en ghost town. Befolkningen teller kun syv personer. Ved mitt besøk i Hamar høsten 2018 ble jeg møtt av noen få bygninger til nedfalls. Det som er igjen av forretningsområdet Hamar er kornsiloen og Hamar Bar. I samtale med to av de fåtallige gjestene i baren ble jeg innviet i historien om deres norske

forfedre som hadde bosatt seg i Hamarsamfunnet.

Den norske bosettingen i området har satt sine spor. I 2010 hadde 68,8% av de 78 innbyggerne i Freeborn Township norske aner. I Eddy County hadde 47% norske aner, i Ramsey County 38%, i Nelson County 52% og i Benson County 22%.

Drømmen om Amerika

Av Toril Brekke, 2006

Aschehoug 2006

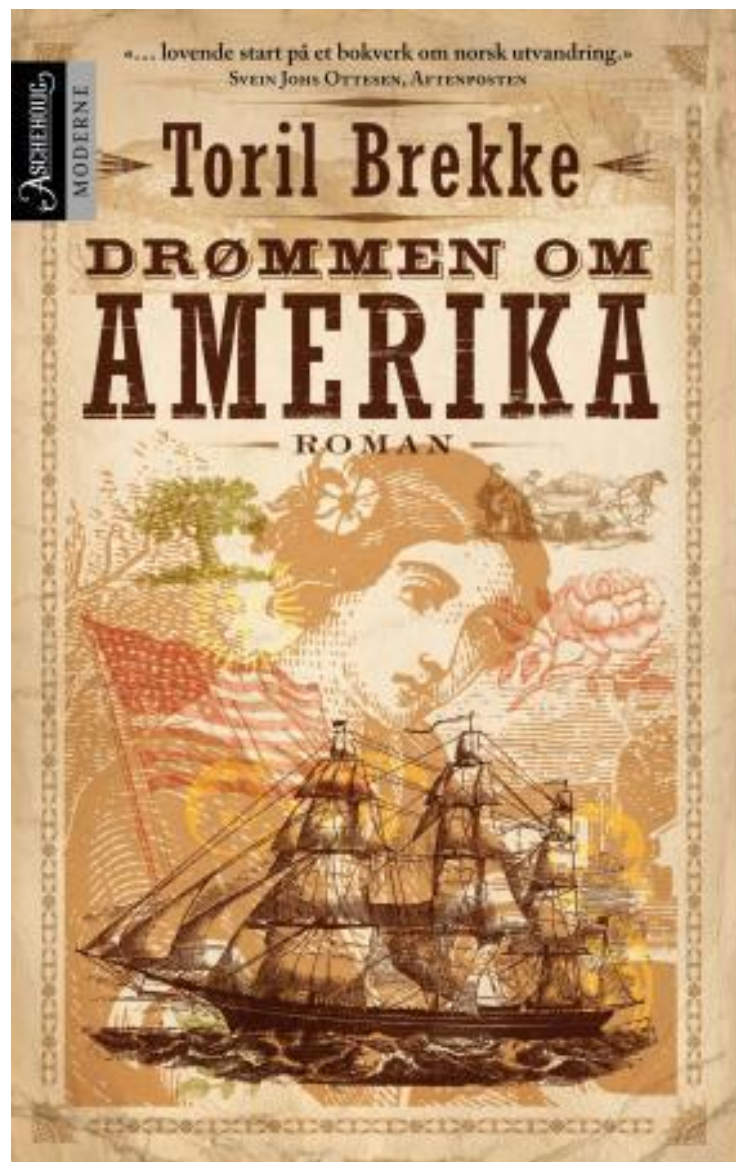
Av [Anne Cathrine Straume](#)

Også som lydbok på Fabel

Elise er vakker. Håvard er klok. Begge er romanpersoner i Toril Brekkes nye bok "Drømmen om Amerika". Den forteller om de første nordmennene som emigrerte til Amerika, på sluppen "Restauration" i 1825. Det er blitt en omfangsrik fortelling, en kollektiv-roman, der vi møter både oppdiktete og virkelige personer. Tysværingen Cleng Peterson, som selv kalte seg norsk utvandrings far, dro i forveien for å sjekke ut land for en gruppe kvekere som følte seg forfulgt i Stavangertrakten. Drømmen om Amerika var ikke bare drømmen om jord og rikdom, det var også en drøm om frihet, ikke minst til å følge sin egen tro.

Gode naturskildringer

Elise kommer seg med båten, sammen med sin 12 år gamle bror Ansgar. Før de drar har hun giftet seg med Håvard, det er han som har lokket med Amerika. De skal møtes på skipet, sier han, men Håvard blir selv lokket i en felle av bonden på gården der han har jobbet. Han kastes i fengsel

og mister båten. Skal han noen gang få se sin unge kone igjen? Dét blir en motor i den videre romanen, en usikkerhet som gir spenning og intensitet til fortellingen. Som for øvrig er godt fortalt. Toril Brekke er flink til å tegne hus og folk, og ikke minst gir hun levende bilder av naturen: Det var ikke gylne, mannshøye kornaks som vaiet i vinden der nybyggerne kom, ingen ferdige hus. De fagre løftene om rikdom og velstand rommet ikke

virkelighet: Så fet som jorden var fore-
speilet var den i alle fall ikke.

Kjærlighet og død

Hendelsene er dramatiske, her er fattig-
dom og nød, kjærlighet, svik og mord.
Det er som seg hør og bør i en bredt an-
lagt trilogi, som skal holde på oppmerk-
somheten gjennom tallrike boksider.
Språket er gammelmodig, men kler etter

hvert den noe tilårskomne historien.
(Toril Brekke bruker vendinger
som: "Aftenen innen de skulle
reise" og "Det er vel så. Når man
ingen søstre har".)

Rent litterært blir vi ikke utfordret
som lesere, men leid pent ved hån-
den gjennom historien, som inne-
holder både kjent stoff (utvand-
ringen har vært skildret før, ikke
minst av svenske Vilhelm Moberg,
både i bokform og på TV) og ny
kunnskap, om landskaper og folk.
Ikke visste jeg at de første emigran-
tene dro innover det amerikanske
kontinentet i elvebåt, dratt av hes-
ter. Å se hvordan norske fattigfolk
kunne te seg når de kom til rikdom
og makt, er også interessant. Dét er
en side av historien vi ikke har hørt
så mye om.

I nåtidens lys

"Drømmen om Amerika" er første
bind i en trilogi. Det merkes i teks-
ten, som hopper mellom ulike ho-
vedpersoner og gjerne tar jafs på
fem og ti år av gangen. Dette er ef-
fektiv litteratur, som likevel har

rom for tvil og tro.

Så kan man spørre seg: trenger vi en ny
trilogi om de norske utvandrerne? Jeg tror
mange unge lesere vil kvie seg for å gå i
gang med Alfred Hauge eller Vilhelm
Moberg. Toril Brekke skriver levende og
kunnskapsrikt, men det skal bli spennende
å se i hvilken grad hun i det videre verket
vil kunne dra paralleller mellom den
norske utvandringen for 100 år siden og
dagens store folkevandringer.

Evan Rohne fra Romedal, Hedmark, gjorde det godt i Bosque County, Texas

Av Gunnar Nerheim / 10. november 2020

St. Olaf Kirke eller The Rock Church ligger på veien mellom Cranfills Gap og Clifton, i det øvre settlementet i Norse-distriktet. Familiegrav fra Rohne-familien i St. Olaf Cemetery.

Even Paulsen Røhne fra Tomteri-eie i Romedal i Hedmark vokste opp i en fattig familie. I 1871 undertegnet han en arbeidskontrakt med norsk-texaneren Hendrick Dahl i Norse-distriktet i Bosque County, Texas. Da var Even 23 år gammel.

Ifølge folketellingen for Romedal sogn i 1865 hadde hans 45 år gamle mor Marthe Eriksdatter vært enke i ca. ni år. Hun

bodde med barna sine på prestegården i Romedal hos forpakteren av prestegården, Mathias Christiansen Sund. Marthe Eriksdatter arbeidet som budeie sammen med datteren Pauline, 13 år. Sønnene Johan Magnus, 22 år, og Even, 18 år, var begge «tjenestedreng».

Reisen fra Hedmark til Texas på arbeidskontrakt

Den 14. oktober 1871 begynte Even på den store reisen, først med D/S «Ganger Rolf» fra Oslo til Hamburg. Han betalte 48 speciedaler for billetten fra Oslo til Galveston. I tillegg hadde han med seg 14 speciedaler i kontanter.^[1] Etter en del

venting i Hamburg gikk han om bord i D/S «Hammonia», bygd for Hamburg–America Line ved skipsverftet Caird & Co i Greenock, Skottland i 1866. Den 4. desember 1871 ankom D/S «Hammonia» New Orleans. Derfra reiste Even videre med skip til Galveston. Alle reiseutgiftene ble betalt av Hendrick Dahl i Norse, Bosque County, Texas.

Drømmen om å skaffe seg egen gård

Even Røhne endret navnet sitt til Evan Rohne i Texas. Etter ett års arbeid på Dahl-farmen hadde han betalt tilbake reiseutgiftene. De neste årene arbeidet han for andre i Bosque County. Evan og mange andre norske immigranter som hadde avsluttet sine arbeidskontrakter i Bosque, flyttet til Limestone County øst for byen Waco for å finne arbeid.

Evans store drøm var å eie sin egen jord. I 1878, etter sju år i Texas, hadde han nok penger til å kjøpe sin egen farm i Bosque County. Den 12. oktober 1878 kjøpte Evan Rohne 320 acres jord seks km øst for Cranfills Gap i Boggy-området.[2] Han betalte \$ 275 kontant og undertegnet et gjeldsbrev pålydende \$ 275 til ti prosents rente. Gjeldsbrevet skulle innfris før 4. januar 1879. Jorda ble med andre ord kjøpt for litt over \$ 1,70 pr. acre.

Evan Rohne giftet seg i Texas med Marianne Egeberg fra Løten

Etter kjøpet fortsatte Evan Rohne å arbeide i vel to år i Limestone County. I denne perioden ble han kjent med en nylig ankommet norsk immigrant fra Løten

som arbeidet som hushjelp i Mexia, Limestone County, hos oberst John Reagan Henry. Marianne Ollianne Egeberg var 20 år gammel da hun emigrerte fra Oslo den 30. august 1878.[3] Hennes billett ble betalt av halvbroren Bernt Johnson, som allerede arbeidet i Limestone County. Det var også Bernt som skaffet henne jobb som hushjelp.

Den 15. desember 1880 giftet Evan Rohne seg med Marianne Egeberg. Bryllupet ble feiret hos hennes arbeidsgiver. Hvetebrødsdagene ble tilbrakt på en vogn trukket av to muldyr. Reisemålet mål var jorda Evan hadde kjøpt i Bosque to år tidligere. De flyttet inn i den primitive tømmerhytta som allerede sto på eiendommen.

Ni barn ble født mellom 1882 og 1899

Evan og Marianne fikk fem jenter og fire gutter. Alle barna med unntak av to giftet seg i Bosque County da de ble voksne. Minnie ble født 16. september 1882 og døde 19. oktober 1941, fulgt av Oscar, som ble født 20. februar 1884 og døde 21. februar 1930. Cora ble født 8. november 1886 og døde 22. oktober 1922. Pauline ble født 9. april 1888 og døde 16. september 1971, Emma Mathilda ble født 9. april 1889 og døde 1. august 1968. John Magnus ble født 18. juli 1891 og døde 19. februar 1958. Paul Bernhart ble født 28. januar 1895 og døde 10. desember 1981. Helen Magdalena ble født 30. september 1897 og døde 29. august 1996, og Christian Ludwig ble født 28. april 1899 og døde 9. oktober 1957.

Trangt om plassen i tømmerhytta

Det første året etter bryllupet fant de nygifte plass til Mariannes 64 år gamle mor Olea Olsdatter Egeberg. Evan betalte billetten fra Løten til Bosque etter svigerfarens død i september 1881. Familien bodde i tømmerhytta i mer enn 15 år. Først i 1897 ble det bygd et nytt og stort hus med god plass. I 1880-årene hadde jorddyrking førsteprioritet for Rohne-familien.

Evan Rohne glemte aldri sin egen fattige oppvekst i Hedmark

Ved flere anledninger hjalp Evan slektninger å utvandre. En av dem han hjalp, var sønnen til søsteren Helene Paulsdatter. Evan visste at hennes sønn Martin Rasmussen Rohne levde under kummerlige forhold. Da Martin var elleve år, fikk moren et brev fra Evan i Bosque County hvor han tilbød seg å betale billetten for Martin fra Norge til Texas. Han kunne bo hos dem til han ble gammel nok til å klare seg på egen hånd. Martin tok med glede imot tilbudet.

Plukket bomull samme dag han kom fram til onkelen i Bosque County

Martin emigrerte fra Oslo den 5. oktober 1882 om bord på dampskipet D/S «Geiser» sammen med en onkel. Dampskipet ankom New York den 21. oktober med 214 passasjerer om bord. Åtte dager senere, den 29. oktober 1882, var Martin framme på gården hos onkelen i Bosque County, Texas. Familien Rohne var fullt opptatt med bomullsplukkingen. Selv om 11 år gamle Martin aldri hadde sett en

bomullsplante i sitt liv, ble han satt til å plukke bomull, og første dagen plukket han femti pund. «Jeg hadde det godt hos min onkel. Han var veldig snill med meg og om våren sendte han meg til skolen i Boggy,» skrev Martin Rohne 25 år gammel i 1895. Han lærte fort og før skoleåret var over, var han gjennom «Third Reader.»[4]

Evan ble bitt av en klapperslange

Livet hos familien Rohne var aldri helt det samme etter at Evan rundt 1890 ble bitt av en klapperslange som lå gjemt inne i et kornnek. Han overlevde, men fikk aldri full helse igjen. Den 11. mai 1901 døde Evan Rohne av lungebetennelse. Rohne hadde nylig satset stort. Han hadde kjøpt Hinchman-ranchen i Hamilton County, inkludert kveg, utstyr og flere muldyr.

Marianne og barna jobbet hardt for å beholde to farmer

De neste seks årene arbeidet Marianne og alle barna hardt for å beholde begge farmene. I 1907 solgte Marianne 312 acres av Hinchman-ranchen til datteren Cora og hennes mann, danskfødte P. L. Christensen. Samtidig med denne transaksjonen opprettet hun et fond for de umyndige barna, med sønnen Oscar som formynder.[5]

Fra de giftet seg i 1878 og fram til Evans død i 1901 drev Marianne og Evan gården med stor suksess målt i forhold til egne mål. Sett i forhold til bakgrunn og startgrunnlag, gjorde Evan og Marianne Rohne det godt i livet. Hvert av barna

fikk i gave egen gård eller fullt betalt høyere utdanning når de giftet seg.[6]

John Magnus Rohne tok doktorgraden i teologi ved Harvard University

Den av barna som drev det lengst innen akademiske studier, var John Magnus, født 19. juli 1891. Han studerte teologi og tok doktorgraden i teologi ved Harvard University. I 1926 utga John Magnus Rohne en omfattende kirkehistorie om den norske lutheranismen i USA, *Norwegian American Lutheranism up to 1872*. Broren Chris Rohne gjorde det godt som bankmann i Cranfills Gap i mer enn tretti år.

[1] *Gammelt fra Stange og Romedal 1976*, s. 104.

[2] Skjøte, registrert i Volume R, s. 151, Deed Records, Bosque County, Texas, datert 12. oktober 1878.

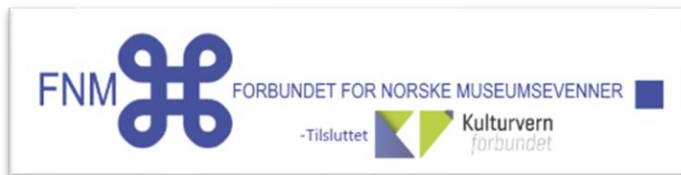
[3] Marianne Olian Egeberg ble født 24 mai 1858 i Aadalen, Løten, og døde 25. februar 1947 i Cranfills Gap. "Rohne Family History: Norwegian Immigrant Started Farm Here with Yoke of Oxen" Alice Easum i *Cranfills Gap Index*, Bosque County, Texas, årgang 47, nr. 44, 27. november 1964.

[4] "Biography of M. R. Rohne", Cranfills Gap, Texas, 24. Desember 1895. Kopi Cleng Peerson Research Library, Bosque Museum.

[5] Skjøte fra Oscar som verge til P. L. Christenson, 23. mars 1907, bind 33, s. 600. Deed Records of Hamilton County, Texas.

[6] Gunnar Nerheim, *I hjertet av Texas. Den ukjente historien om Cleng Peerson og norske immigranter i Texas*, Fagbokforlaget, Bergen 2020, kapitlene 12 og 13.

Fra årsmøtet i FNM, Lillehammer 3.-5.sept 2021 –

Av Erling Hesjadalen

Jeg var utsendt til årsmøtet i Forbundet for Norske Museumsevnener (FNM) på Lillehammer for å representere venneforeningen vår. Dessuten deltok jeg som medlem av valgkomiteen for siste året.

Valget ble gjennomført uten rabalder av noe slag. Kjersti Sundt Sissener ble valgt til ny leder etter Knut Sterud som hadde sittet ut sin periode. I vedtektene står det nemlig at ingen i styret, hverken leder eller medlem ellers, kan sitte mer enn 6 år. Det måtte dessuten velges inn to nye varerepresentanter, for den ene av de to som var tidligere, måtte erstatte Ola Aas. Den andre ønsket ikke gjenvalg.

Det ble ellers besluttet en økning i kontingenten f.o.m. neste år. For vår egen venneforening skyld, vil det bety at vi må betale 400 kr i stedet for 300. For de større foreningene med mange flere medlemmer, var økningen større.

Styret etterlyser generelt innspill fra medlemsforeningene. De ønsker seg meldinger som forteller bl.a. om aktiviteter og nivået på frivilliges innsats. Spesielt er dette aktuelt nå som Staten ønsker å få et bedre og mer oppdatert innsyn i de frivilliges betydning i museenes daglige drift, etter at stortingsmeldinga

(Meld. St. 23 (2020–2021): «*Musea i samfunnet — Tillit, ting og tid - Tilråding frå Kulturdepartementet 26. mars 2021, godkjend i statsråd same dagen. (Regjeringa Solberg)*» - ble lagt fram:

«*Meldinga viser den overordna politiske retninga for museumspolitikken fram mot 2050 og formulerer dei sentrale områda for vidare utvikling av museumssektoren. Meldinga inneheld ei vurdering av museumsreforma som sektoren har vore gjennom dei siste 20 åra og drøftar vegen vidare etter denne. Meldinga inneheld òg ei vurdering av spørsmålet om ei eiga museumslov. Meldinga understrekar museas rolle i infrastrukturen for demokrati og frie ytringar, slik Kulturmeldinga målar.*»

Styret anbefalte under årsmøtet alle medlemsforeningene å ta i bruk StyreWeb, en databasert medlemshåndtering som vil være tidsbesparende for alle brukere. Ola

Aas innførte dette systemet i venneforeningen vår mens han satt i styret i FNM.

Ellers var det en annen viktig sak som ble tatt opp, nemlig tjenesten som går på å hjelpe små venneforeninger med å få tilbakebetalt momskompensasjon. Nettopp dette er en god grunn til å bli medlem av FNM. En kan fort tjene inn igjen kontingenten og mere til.

Det var Maihaugens Venner som stod for arrangementet denne gangen. De hadde lagt opp til en tredagers samling, med byvandring og besøk i Lillehammer Kunstmuseum, på fredag, årsmøte og omvisning på Maihaugen på lørdag, og et avsluttende besøk på Sigrid Undset's Bjerkebæk og Bjørnstjerne Bjørnson's Aulestad på søndag. Med andre ord – et riktigholdig og variert program for en museumsinteressert.

Siste sia

Aktiviteter høsten 2021

Venneforeningen og Museet

Venneforeningen har kontordag på Museet hver tirsdag 11:00 – 14:00, og dersom forholdene tillater det, vil vi kunne gjenoppta hjelpen med å finne slekt i USA

- Hvalfangerprosjektet starter opp igjen i september
- 24.09 Brev Hjemmefra nr 3/21
- 2.10 Dans på stien. Vandringslang «Ottestad-stien»
- 11.- 15.10 Åpent museum i høstferien (se utstillingene før museet lukkes før vinteren!)
- 14.10 Temakveld om DNA med foredrag og kaffe
- 30.10 Husk Slektsforskerdagen på Riksarkivet!
- 31.10 Haloween feires med åpne hus.
- 10.12 Brev Hjemmefra nr 4/21